

Matti Peiposen puhe Herättäjä-Yhdistyksen verkkoseuroissa 6.4.2021

Muutos

Kun siirryimme poikkeusoloihin vuosi sitten, huomasin, että kaipasin muutosta pandemia-arkeen. Tein mielessäni matkoja toisiin maihin ja aikoihin. Niissä kirjat auttoivat. Yksi sellainen matka oli Tarttoon Viroon, josta kertoo Jaan Kaplinkisin romaani *Sama joki*. Tässä 2000-luvulla ilmestyneessä omaelämäkerrallisessa romaanissa kirjan päähenkilö opiskelee Tarton yliopistossa. Tapahtumat sijoittuvat 1960-luvulle, jolloin elettiin Neuvostoliiton aikaa. Nimetön päähenkilö, oppilas, tutustuu Tartossa Opettajaan, joka on teologi ja joka johdattelee oppilasta kielitieteen, filosofian ja teologian maailmaan. Oppilaassa herää kiinnostus ”tuonpuoleisiin”. Harkitseepa hän jossain vaiheessa jopa teologian opiskelua, mikä oli Neuvostoliitossa iso asia.

Romaanissa Opettaja ja Oppilas keskusteleivat myös uskonnoista. Oppilas kysyy, ajatteleeko Opettaja, että uskonnot ovat kuin omenapuita, jotka tarvitsevat säännöllisesti nuorennusleikkausta. Opettaja vastaa, että jos uskonnosta ”tulee sellainen, että sitä pitää ehdottomasti vaalia, suojella ja säilyttää, se lamaantuu ja alkaa ummehtua. Uskonto ei ole staattinen, vaan dynaaminen ilmiö; se ei ole järvi vaan joki.” (Jaan Kaplinski: *Sama joki*, sivu 141)

Pysähdyin miettimään tätä keskustelua. Uskonto ei ole staattinen pysähdyksen tilassa oleva asia, vaan dynaaminen, toiminnallinen ja liikkeessä oleva ilmiö. Uskonto ei ole järvi, vaan se on joki, joka virtaa ja on koko ajan liikkeessä.

Entä meidän aikana? Onko meidän ”uskonto” tai Siionin virsiä veisaava kansanliike pysähdyksen tilassa vai onko se liikkeessä? Jos tätä kysyttäisiin satunnaisotannalla tältä joukolta, luulenpa, että vastaukset hajoaisivat. Kuuluisi ääniä, joiden mukaan turhan paljon on menty virran mukana. Moni varmaan vastaisi, että seisovaa vettä ja ummehtuneisuutta on vielä aivan liikaa.

Mitä ajattelemme muutoksesta? Onko uskonnon tai elämänskatsomuksen — niiden meille näkyvien rakenteiden ja ilmenemismuotojen — nuorennusleikkaus hyvä vai huono asia? Onko se tarpeen vai selvittääkö ilman sitä? Onko muutos Jumalasta vai onko se tästä maailmasta? Voiko muutos pitää sisällään siunauksen? Jos suostumme muutokseen, menetämmekö sen, mikä on arvokasta ja vaalimisen arvoista?

Tässä herätysliikkeessä suhde muutokseen on erityisen iso kysymys. Onhan heränneiden itseymmärrys ja identiteetti usein rakentuneet isiltä ja äideiltä omaksutun uskonperinnön varaan.

Raamatun evankeliumeissa pääsiäisen tapahtumat vyöryvät ja tuovat mukaan suuria muutoksia. Tapahtumat ovat kuin virtaava joki. Moni asia muuttuu ja asettuu uuteen valoon ja hakee uusia uomia. Se, mikä alkaa Hoosiannaa! huutaen, päättyykin Ristiinnaulitse! -huutoihin. Se, mikä vaikuttaa suurelta tappiolta ja menetykseltä, kääntyykin toivoksi ja ylösnousemukseksi.

Pääsiäisen tapahtumista lähtien joki on virrannut vuolaasti. Ei se ole pysähtynyt. Monia muutoksia on tullut ja monia on vielä tuleva. Pysynyt on kuitenkin se pääsiäisen viesti, että Kristuksessa meillä on elämä, toivo ja pelastus. Jumala ei ole muuttunut. Tässä virrassa Kristus vie ja kuljettaa meitä.

Tässä virrassa yritän itsekin olla päivittelemättä muutoksia ja ajattelematta, että ennen kaikki olisi ollut paremmin. Yritän suostua siihen, että Jumala vaikuttaa ja toimii tässäkin ajassa. Kristus kulkee kanssani virran mukana. Hän tuo eteeni ihmisiä, asioita ja tilanteita, joissa elämäni mieli ja tarkoitus kirkastuvat — ainakin hetkittäin.